

**ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ
"АСОЦІАЦІЯ ФАРМАЦЕВТІВ УКРАЇНИ"**

Ідентифікаційний код юридичної особи: 43359310

Місцезнаходження: Україна, 01015, місто Київ, вулиця Академіка Богомольця, будинок 7/14,
приміщення 182, к. 83

Вих. 348/2026 від 01.10.2026 року

Міністру фінансів України

МАРЧЕНКУ С.М.

**01008, Україна, м. Київ, вулиця
М.**

**щодо фінансово-економічних наслідків
законопроєкту № 16098**

Грушевського, 12/2

Шановний Сергію Михайловичу!

Громадська організація «Асоціація фармацевтів України» (далі – АФУ, Асоціація), представлена у Раді громадського контролю при Національній службі здоров'я України, Громадській раді при Державній службі України з лікарських засобів та контролю за наркотиками та Експертно-апеляційній раді з питань ліцензування при Державній регуляторній службі України, засвідчує свою повагу та звертається щодо проєкту Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо посилення відповідальності за порушення законодавства про ціни і ціноутворення» (реєстр. № 16098 від 23.09.2026).

АФУ категорично не підтримує законопроєкт № 16098 та вважає його прийняття неприйнятним. Позиція Асоціації не зводиться до заперечення проти окремого розміру штрафу чи окремої редакційної конструкції. Запропонований підхід є хибним концептуально: законопроєкт істотно посилює каральну складову державного контролю без належного доведення того, що саме недостатність чинних санкцій є причиною порушень, без оцінки сукупного регуляторного навантаження на фармацевтичний сектор та без урахування воєнних ризиків, які держава сама офіційно визнає критичними для безперебійного забезпечення населення лікарськими засобами.

Оцінка законопроєкту не може зводитися до можливого збільшення надходжень від штрафів. Санкція є засобом забезпечення правопорядку, а не джерелом бюджетних доходів. Розширення санкційного поля одночасно збільшує ризики адміністративного та судового оскарження, витрати органів контролю на доказування і супровід спорів, а для бізнесу – непродуктивні витрати, що вилучають ресурси з підтримання запасів, логістики, енергетичної автономності та роботи аптек у складних регіонах.

Чинне законодавство вже містить жорсткі майнові наслідки за фактичне порушення правил формування, встановлення та застосування державних регульованих цін: вилучення необґрунтовано одержаної виручки та штраф у розмірі 100 відсотків такої виручки. Отже, у випадку реального неправомірного завищення регульованої ціни держава вже має механізм, безпосередньо пов'язаний із фінансовим результатом порушення. Законопроєкт № 16098 натомість концентрується на кратному збільшенні фіксованих санкцій за інформаційні та процедурні порушення, які можуть мати принципово різний характер і наслідки.

Офіційні дані Держпродспоживслужби не підтверджують тезу про фактичну бездіяльність чинного механізму відповідальності. За перше півріччя 2026 року проведено 607 перевірок суб'єктів оптової та роздрібною торгівлі лікарськими засобами і медичними виробами, у 406 випадках встановлено порушення, прийнято 367 рішень про застосування адміністративно-господарських санкцій на загальну суму 3,3 млн гривень, 271 посадову особу

притягнуто до адміністративної відповідальності, а до державного бюджету надійшло 2,66 млн гривень. Ці показники свідчать про інтенсивне застосування державного контролю та чинних санкцій, а не про відсутність правозастосування.

Фіксовані штрафи у 51 000 та 102 000 гривень мають принципово різний фактичний вплив залежно від масштабу суб'єкта господарювання. Для великої компанії така сума може бути керованою операційною витратою; для одиначної аптеки, невеликого регіонального підприємства або аптечного закладу в сільській чи прифронтовій громаді вона може дорівнювати значній частині місячного фінансового результату. Формально однаковий штраф у таких умовах створює матеріально нерівний тягар і для малого бізнесу підвищує ризик втрати ліквідності, скорочення асортименту, відмови від окремих місць провадження діяльності або припинення роботи.

Підприємства галузі одночасно несуть витрати на відновлення знищених запасів і приміщень, резервні склади, диверсифікацію логістики, генератори, системи безперебійного живлення, захищені канали зв'язку, укриття, охорону, евакуацію персоналу, заміну обладнання, підтримання температурних режимів під час відключень електроенергії, кадровий дефіцит та роботу у громадах із підвищеним безпековим ризиком. Це витрати не на підвищення прибутковості, а на фізичне збереження можливості постачати ліки. Посилення санкційного навантаження саме в цей період є регуляторно необґрунтованим і суперечить завданню збереження стійкості фармацевтичної логістики.

Фармацевтичний сектор одночасно адаптується до масштабних змін у ціноутворенні та обігу лікарських засобів. Діють реферування та обов'язкове декларування граничних оптово-відпускних цін, Національний каталог цін, розрахунок граничних роздрібних цін, обмеження торговельних і постачальницько-збутових надбавок, спеціальні вимоги щодо маркетингових та інших послуг, посилений моніторинг, нові підходи до ліцензування і цифрового обліку. Оцінювати нове посилення відповідальності без урахування сукупного навантаження означає ігнорувати реальну кількість одночасних змін, які бізнес уже впроваджує під час війни.

У сукупності наведене свідчить, що законопроект № 16098 має не окремі техніко-юридичні недоліки, а хибну регуляторну конструкцію. Він намагається вирішити складну проблему ціноутворення механічним збільшенням відповідальності, не доводить необхідності такого втручання, посилює ризики для малого і середнього бізнесу, фармацевтичної логістики та фізичної доступності лікарських засобів, а також створює додатковий тиск на галузь у момент системних воєнних втрат. За таких обставин АФУ вважає неприйнятним прийняття законопроекту як за основу, так і в цілому.

Враховуючи викладене, АФУ просить Міністерство фінансів України:

1. Під час опрацювання проекту Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо посилення відповідальності за порушення законодавства про ціни і ціноутворення» (реєстр. № 16098 від 23.09.2026) надати оцінку його впливу на показники державного та місцевих бюджетів відповідно до вимог бюджетного законодавства.

2. Оцінити повноту та достовірність фінансово-економічного обґрунтування законопроекту, зокрема наявність належних розрахунків очікуваного впливу запропонованого кратного збільшення штрафних санкцій на доходи бюджету.

3. Перевірити, чи ґрунтуються прогнозовані бюджетні надходження від збільшення штрафів на фактичних показниках застосування чинного механізму відповідальності, зокрема кількості проведених перевірок, установлених порушень, прийнятих рішень про застосування санкцій, сум нарахованих та фактично сплачених штрафів, а також результатах адміністративного і судового оскарження відповідних рішень.

4. Визначити вартісну величину прямого та, у межах можливого, опосередкованого впливу законопроекту на показники бюджету, не обмежуючись оцінкою потенційного збільшення надходжень від штрафів.

5. Окремо оцінити можливі додаткові бюджетні витрати та фіскальні ризики, пов'язані із практичною реалізацією законопроекту, зокрема витрати органів державної влади на здійснення контрольних заходів, адміністративне та судове супроводження спорів,

виконання судових рішень у разі скасування неправомірно застосованих санкцій та можливе відшкодування шкоди, завданої незаконними рішеннями органів державної влади.

6. Оцінити, чи є фінансово обґрунтованим припущення про те, що трикратне або інше кратне збільшення розміру санкцій саме по собі забезпечить відповідне збільшення фактичних надходжень до бюджету, враховуючи рівень стягнення чинних штрафів та можливе збільшення кількості оскаржень у зв'язку з істотним підвищенням розміру відповідальності.

7. Врахувати можливі непрямі фінансові наслідки для державного та місцевих бюджетів у разі скорочення господарської діяльності малих і середніх аптечних підприємств, закриття окремих місць провадження діяльності, скорочення зайнятості, зменшення обсягів оподатковуваних операцій та відповідного зменшення податкових надходжень.

8. Окремо врахувати можливий вплив запропонованих санкцій на фінансову спроможність аптечних підприємств підтримувати необхідні товарні запаси, резервну логістику, автономне енергозабезпечення та безперервність роботи у сільських, віддалених і прифронтових громадах, у тій частині, в якій такі наслідки можуть мати прямий або опосередкований вплив на публічні фінанси.

9. Оцінити фінансово-економічне обґрунтування законопроекту з урахуванням того, що чинне законодавство вже передбачає майнові санкції за порушення вимог щодо формування, встановлення та застосування державних регульованих цін, а також з урахуванням фактичних надходжень до бюджету від застосування чинного механізму відповідальності.

10. У разі встановлення впливу законопроекту на показники бюджету під час підготовки експертного висновку відповідно до статті 27 Бюджетного кодексу України відобразити в ньому повну вартісну оцінку такого впливу, оцінку достовірності фінансово-економічного обґрунтування та виявлені бюджетні й фінансові ризики. Відповідно до статті 27 Бюджетного кодексу експертний висновок, який готується Мінфіном, має містити саме такі елементи.

11. У разі відсутності належних розрахунків, які підтверджують необхідність і очікуваний бюджетний ефект кратного збільшення санкцій, відобразити відповідне зауваження в експертному висновку Міністерства та пропозиціях щодо подальшого розгляду законопроекту № 16098.

12. Довести позицію Міністерства фінансів України та результати оцінки бюджетного впливу законопроекту до Кабінету Міністрів України та Комітету Верховної Ради України з питань бюджету в порядку, визначеному бюджетним законодавством.

13. Врахувати викладену у цьому зверненні позицію АФУ під час підготовки експертного висновку та інших матеріалів Міністерства щодо законопроекту № 16098.

14. Повідомити АФУ про результати розгляду цього звернення та вжити в межах компетенції Міністерства заходи у встановленому законодавством порядку на електронну адресу: pharmukraine.ua@gmail.com та за поштовою адресою: **01015, м. Київ, вул. Академіка Богомольця, буд. 7/14, приміщення 182, к. 83.**

З повагою,

Голова Організації

Голова Правління Організації

Анастасія РИЖУК